

Van u is de toekomst

Deze preek is gehouden op zondagmorgen 12 september 2021 in de Adventkerk in Amersfoort. Gelezen is Lucas 13:10-17. Gezongen is onder andere Psalm 107:1,5,19.

Gemeente van Christus,

De lezing van deze morgen deed me denken aan lied van Ramses Shaffy. Ik denk dat velen van u het zullen kennen. Ik lees het voor omdat het ons helpt bij het lezen van het verhaal.

Sammy loop niet zo gebogen
Denk je dat ze je niet mogen
Waarom loop je zo gebogen Sammy
Met je ogen Sammy op de vlucht
Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy
Want daar is de blauwe lucht

Sammy loop niet zo verlegen
Zo verlegen door de regen
Waarom loop je zo verlegen Sammy
Door de stegen Sammy van de stad
Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy
Want dan wordt je lekker nat

Sammy
Kromme, kromme Sammy
Dag, Sammy
Domme, domme Sammy
Kijkt niet om zich heen
Doet alles alleen
En vindt de wereld heel gemeen

Sammy wil bij niemand horen
Zich door niets laten verstoren
Toch voelt hij zich soms verloren
Hoge toren Sammy kan 't niet aan
Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy
Want daarboven lacht de maan

Sammy wil heus wel verand'ren
Maar is zo bang voor al die and'ren
Waarom zou je niet verand'ren Sammy
Want de and'ren Sammy zijn niet kwaad
Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy
Anders is het vast te laat

Sammy loopt maar door de nachten
Op een wondertje te wachten
Wie zou dit voor jou verzachten Sammy
Want jouw nachten Sammy zijn zo koud
Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy
Er is er één die van jou houdt

Tot zover het mooie liedje. Wat er zo knap aan is, is dat we Sammy allemaal herkennen. We zien het bij mensen om ons heen gebeuren. Het gebogen zijn, het in jezelf gekeerd zijn. Maar belangrijker nog. We kennen onszelf in Sammy. Er zijn tijden en momenten waarop dit bij ons allemaal gebeurd. Dat je jezelf terug trekt. Dat je de wereld gemeen vindt. En dat je geen oog meer hebt voor de blauwe lucht. Dit liedje helpt ons denk ik om ons in te leven in de vrouw waar het evangelie ons over vertelt.

Gebogen

Jezus geeft op de sabbat onderricht in de synagoge. Waar dat onderricht over is gegaan wordt niet verteld. Maar uit andere plaatsen in de bijbel weten we er toch wel iets over. Als Jezus onderwijs geeft dan gaat dat eigenlijk altijd over het koninkrijk van God. De verkondiging van Jezus heeft eigenlijk maar één thema en dat thema is Gods nieuwe wereld. Gods nieuwe wereld is volgens hem niet ver weg maar heel dichtbij. Het koninkrijk van God is nabij gekomen. Het is nu zo dichtbij dat je het bijna aan kunt raken. Het is bij vlagen al te zien in het hier en nu. Jezus spreekt niet alleen over Gods nieuwe wereld.

Hij maakt die nieuwe wereld ook zichtbaar door wat hij doet. En ook die daden horen bij het onderwijs dat hij geeft. Het zijn de plaatjes die horen bij zijn preek. En zo is dat dus ook vanmorgen. In de synagoge is een vrouw aanwezig. Ze is al achttien jaar ziek. Ze is helemaal krom en

kan niet rechtop staan. En dat duurt dus al achttien jaar. Deze vrouw kan zich een leven zonder deze ziekte al niet meer voorstellen. Achttien jaar, dat is een leven op zich. In het Hebreeuws hebben woorden een getalswaarde en de getalswaarde van het woord leven is achttien. Deze vrouw is dus een leven lang ziek. Haar hele leven wordt beheerst door haar ziek zijn.

Dat ziek zijn gaat niet alleen over haar lichaam. Volgens het verhaal is er sprake van een kwade geest die haar ziek maakt. Die kwade geest drukt haar naar beneden. Hij houdt haar klein en maakt haar onzichtbaar. Het gezicht van deze vrouw is niet te zien voor anderen. En omgekeerd kan zij het gezicht van anderen niet zien. Ze is niet in staat om contact te maken. En dat komt dus door die geest. Die geest maakt duidelijk dat deze vrouw niet op zichzelf staat. Er is blijkbaar een macht werkzaam in de wereld die dat doet. Een macht die mensen klein maakt. Er is een macht die mensen krom maakt. Een macht maakt dat wij het contact verliezen. Met de blauwe lucht, met de hemel, met God maar ook met elkaar. Er is een macht werkzaam die maakt dat wij in onszelf keren. Een macht die maakt dat we niet vooruit kunnen kijken. We worden door die macht gevangen in het heden en afgesneden van de toekomst. Er is geen horizon meer om naar toe te leven. Je ziet hem niet want je rug is gebogen. En je ogen kijken naar beneden.

Terugblik

Bij de voorbereiding van deze preek heb ik me afgevraagd in hoeverre dit een omschrijving kan zijn van de afgelopen tijd. Corona, de lock down, alle maatregelen. Ze maakten dat onze rug zich kromde en dat ons gezichtsveld versmalde. Onze wereld werd klein. We werden opgesloten in de klein kring van ons huis. Zoals de gekromde vrouw achttien jaar lang het gezicht van haar naasten niet kon zien zo zagen ook wij elkaar niet. We maakten ons zorgen over onze gezondheid en over de gezondheid van geliefden. We moesten van achter ramen zwaaien naar kwetsbaren of zelfs van achter glas afscheid nemen van stervenden. We hadden stress omdat we thuis moesten werken en tegelijk voor kinderen moesten zorgen. Er leek lange tijd niets anders te bestaan dan corona. Ander nieuws was er niet.

We bogen ons over statistieken. Over getallen van zieken en doden. Grafieken met stijgende en dalende lijnen. En aan de hand van die grafieken dachten we na over de toekomst. Als de besmettingen stegen werden we somberder. Als de besmettingen daalden ontstond er iets van hoop. Onze toekomst lag in de handen van modellers. Zij trekken de lijn van het heden door naar de toekomst. Aan de hand van het heden proberen zij iets te zeggen over de toekomst. Op dezelfde manier denken we na over andere crises. Ik denk aan het klimaat. Ook daar zie je die grafiekjes. Onheilspellende prognoses. Stijgende en dalende lijnen. Die getallen hebben hun nut, grafieken kunnen inzicht geven, maar hoop kunnen ze ons niet geven. Hoe vaker je die statistieken ziet hoe moedelozer je wordt.

Op een gegeven ben je die cijfers zo zat dat je er niet meer naar kijkt. Je gaat je bezig houden met andere dingen. Je trekt je terug op het eiland van je eigen leven. Tijdens corona is er ontzettend veel geïnvesteerd in eigen huis en tuin en keuken. We maakten het ons zo geriefelijk mogelijk. Als je wilt kan je daar helemaal in opgaan. Ook dat kan je een vorm zijn van gebogen zijn noemen. En ik zou nog veel meer kunnen noemen. Je werk en je gezin kunnen je het zicht ontnemen op de wereld om je heen. Amusement is een massaal gebruikt verdovingsmiddel. Wat zegt het over ons heden dat we deze verdoving nodig hebben? Wat zegt het over ons beeld van de toekomst dat we ons er zo van afkeren?

U merkt het, het gaat in het gebogen zijn niet alleen over de afgelopen anderhalf jaar, ik denk dat het een beeld is dat veel breder van toepassing is op de cultuur waar wij in leven. De toekomst is voor ons iets geworden waar we bang van zijn. We zien grote problemen op ons afkomen en we kunnen het niet aan die steeds onder ogen te zien dus buigen we ons over ons eigen leven.

Genezing

Van de vrouw in de synagoge wordt verteld dat ze al achttien jaar zo heeft geleefd. Al achttien jaar heeft ze de horizon niet gezien. Al achttien jaar heeft ze haar naaste niet in de ogen kunnen kijken. Ze weet niet beter dan dat dit haar leven is. Een ander leven kent ze niet. Ze zou niet weten hoe het moet. Maar dan op een sabbat geeft Jezus onderricht in de synagoge. Hij verkondigt het nabij zijn van het

koninkrijk der hemelen. Hij spreekt over de toekomst die raakt aan het nu. Hij schets met zijn woorden een nieuwe horizon. Hij ziet de vrouw die helemaal krom is. Hij heeft oog voor de mens die met geen mogelijkheid rechtop kan staan. Hij roept haar bij zich. Hij spreekt haar toe. Hij raakt haar aan. Hij legt zijn handen op haar zij wordt opgericht. De macht die haar klein houdt moet wijken. De boeien waarmee zij gevangen is worden losgemaakt en ze prijst God. *Dat ik recht kan staan, dat ik vrij kan gaan, God zij dank.*

En wat ziet zij, nu haar rug niet meer gebogen is? Zij ziet degene van wie ze de stem al gehoord heeft en met dat zij hem ziet zij ook Gods nieuwe wereld. Want wie Jezus ziet die ziet de toekomst, in Jezus is het koninkrijk van God dichtbij. De genade en de ontferming van God zijn in hem tastbaar aanwezig op aarde. Het thema voor deze startzondag is *Van u is de toekomst*. Wat mij betreft is dat een mooi thema. Passend bij de start van een nieuw seizoen. Passend ook bij alle onzekerheden die er zijn. Van u is de toekomst maar toekomst dat klinkt toch ook ver weg. Als wij het hebben over toekomst dan denken we aan een tijdlijn. En op een tijdlijn valt de toekomst nooit samen met het heden. Als Jezus spreekt over het koninkrijk van God dan heeft hij het niet over iets dat ver weg is. Als erover spreekt dan is die toekomst aanwezig en werkzaam in het heden. Het is zo dichtbij dat je het kunt zien. Jezus maakt Gods nieuwe wereld zichtbaar door zijn woorden en daden en hij richt mensen op om het te zien met hun eigen ogen. Een lied zegt het zo: *de toekomst is al gaande, verborgen en gezien, een stem die te verstaan is, een God die draagt en dient* (605).

Wat Jezus doet in de synagoge is een teken van het nabij zijn van die toekomst. Nabij dat wil zeggen: het is onder ons werkzaam aanwezig. Niet massief, niet grijpbaar. Maar soms zie je er in een flits iets van. De bijbel heeft het dan over tekenen. Iedere weldaad die ons bewezen wordt. Iedere blijk van naastenliefde. Ieder kwaad dat in het stof moet bijten. Iedere tiran die ten val komt. Ieder woord van God dat neerdaalt in ons hart. Het zijn allemaal symptomen. Teken van het nabij zijn van het koninkrijk van God.

Sabbat

Jezus verricht een teken op de sabbat. Hij richt een gebogen vrouw op. De overste van de synagoge maakt daar bezwaar tegen. Maar de sabbat is natuurlijk bij uitstek geschikt om juist dit te doen. Ik denk dat dit misschien wel het belangrijkste doel van onze zondagse kerkdienst is. Een week lang zijn we druk. Een week lang hebben we ons gebogen over ons werk. Een week lang waren er allerlei zorgen, maar dan is het zondag, je gaat naar de kerk, je wordt stil voor het aangezicht van God, genade en vrede wordt je verkondigd. Er klinkt een Psalm. Wat buig jij je neer mijn ziel, wat ben je toch onrustig in mij, vestig je hoop op God, een zal ik hem weer loven, mijn God die mij ziet en redt. Op zondag richten we onze hoofden op. We krijgen we tijd en ruimte om om ons heen te kijken. We zien de horizon weer die was uitgewist.

God komt ter sprake en zijn nieuwe wereld wordt ons verkondigd. Hoog Sammy, kijk omhoog, want daar is de blauwe lucht. Verhef dan uw harten tot God zeggen we in de kerk. Geloof dat er één is die van jou houdt. Kijk om je heen, zie de mensen die God jou heeft gegeven om samen mens mee te zijn. Aanschouw de wereld die door God is geschapen tot eer van zijn naam. Zondag is bij uitstek opstandingsdag. Vandaag mogen we ons krom gegroeide rug rechten. Hef je hoofd omhoog, sta op, kom uit het graf dat je omsluit, want het koninkrijk van God is nabij gekomen.

Tenslotte

Wat betekent dat voor het nieuwe seizoen dat vandaag begint? Ik wil daar twee dingen over zeggen. Ik ontleen ze aan het gebed dat Jezus zelf ons heeft leren bidden. Het eerste is dat we vandaag beginnen met een geloofsbelijdenis. We zeggen vandaag: van u is de toekomst. Hoe het komend seizoen eruit zal zien weten we niet. Maar wie gelooft weet dat statistieken en grafieken met coronacijfers niet doorslaggevend zijn. Bepalend voor de toekomst is niet het virus. Bepalend voor de toekomst is ook niet ons handelen. Hoe belangrijk wij dat zelf ook mogen vinden. Bepalend voor de toekomst is in the end alleen God. Hij kan en wil en zal zijn koninkrijk op aarde stichten. Het nieuw maken van de wereld is zijn werk. Hijzelf zal voor zijn kerk zorgen. Van u is de toekomst, of om het met de afsluitende woorden van het onze vader te zeggen: van u is het koninkrijk.

Maar naast die geloofsbelijdenis staat in het onze vader ook een gebed. Jezus leert ons te bidden: uw koninkrijk kome. Met dat gebed spreken we een verlangen uit en stellen we onszelf beschikbaar. Regeer ons door uw woord en geest zodat wij hier en nu al zullen leven als burgers van uw koninkrijk. Overwin al onze weerstanden. Bevrijdt ons van de machten die maken dat wij de hemel niet zien. Maak onze gebogen ruggen recht, richt ons op zodat wij weer in contact staan met u en met elkaar. Keer ons uit onszelf om uw schepping lief te hebben en hoopvol uw toekomst tegemoet te leven.

Amen